

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2015. gada 3. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Valsts atbalsts — Ar atbalsta, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu, atgūšanu saistītu procentu aprēķina noteikšana — Vienkārši procenti vai salikti procenti — Valsts tiesiskais regulējums, kurā procentu aprēķināšanai ir atsauce uz Regulas (EK) Nr. 794/2004 noteikumiem — Pirms šīs regulas spēkā stāšanās paziņots lēmums par atgūšanu

Lieta C-89/14

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Corte suprema di cassazione* (Itālija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2013. gada 14. novembrī un kas Tiesā reģistrēts 2014. gada 21. februārī, tiesvedībā

A2A SpA

pret

Agenzia delle Entrate .

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*] (referents), tiesneši K. Vajda [*C. Vajda*], A. Ross [*A. Rosas*], E. Juhāss [*E. Juhász*] un D. Švābi [*D. Šváby*],

ģenerālvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretārs A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— *A2A SpA vārdā* – *A. Santa Maria, G. Russo Corvace, G. Pizzonia, G. Zoppini un E. Gambaro, avvocati*,

— Itālijas valdības vārdā – *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *G. De Bellis, avvocato dello Stato*,

— Eiropas Komisijas vārdā – *D. Grespan un B. Stromsky*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2015. gada 26. marta tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EKL 93. panta piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), 14. panta, kā arī Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Regulu Nr. 659/1999 (OV L 140, 1. lpp., un labojumi OV 2004, L 286, 3. lpp.), 9., 11. un 13. panta interpretāciju.
- 2 Šis lūgums ir radies tiesvedībā starp *A2A SpA* (turpmāk tekstā – “A2A”) un *Agenzia delle Entrate* (Ieņēmumu dienests) saistībā ar tāda atbalsta kopā ar saliktiem procentiem atgūšanu no A2A, kas ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, pamatojoties uz Komisijas 2002. gada 5. jūnija Lēmumu 2003/193/EK attiecībā uz Itālijas komunālo pakalpojumu uzņēmumiem ar valsts kapitāla pārsvaru piešķirto valsts atbalstu nodokļu atbrīvojuma un aizdevuma ar labvēlīgākiem nosacījumiem veidā (OV 2003, L 77, 21. lpp.).

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 659/1999

- 3 Regulas Nr. 659/1999 preambulas 13. apsvēruma ir formulēts šādi:

“tā kā tād[a] nelikumīga atbalsta gadījumos, kurš nav saderīgs ar kopējo tirgu, būtu jāatjauno efektīva konkurence; tā kā šajā nolūkā atbalsts, ieskaitot procentus, ir nekavējoties jāatgūst; tā kā atgūšana ir jāveic saskaņā ar attiecīgo valstu likumos paredzētajām procedūrām; tā kā minēto procedūru piemērošana, kavējot attiecīgā Komisijas lēmuma tūlītēju un efektīvu izpildi, nedrīkstētu būt par traucēkli efektīvas konkurences atjaunošanai; tā kā, lai to panāktu, dalībvalstīm ir jāveic visi vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu to, ka Komisijas lēmums ir efektīvs”.

- 4 Šīs regulas 14. pantā “Atbalsta atgūšana” ir noteikts:

1. Kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja (turpmāk – “atgūšanas lēmums”). Komisija neprasa atbalsta atgūšanu, ja tas būtu pretrunā ar kādu Kopienas tiesību vispārēju principu.

2. Atbalsts, kas ir jāatgūst saskaņā ar atgūšanas lēmumu, ietver procentus, kas aprēķināti pēc atbilstīgas likmes, ko nosaka Komisija. Procenti maksājami no dienas, kad nelikumīgais atbalsts nodots saņēmēja rīcībā, līdz tā atgūšanas dienai.

3. Neskarot nevienu Eiropas Kopienas Tiesas nolēmumu saskaņā ar [EK] Līguma 185. pantu, atgūšanu īsteno tūlīt un saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts likumos paredzētajām procedūrām, ja vien tās nodrošina tūlītēju un efektīvu Komisijas lēmuma izpildi. Šajā nolūkā un gadījumā, ja ir sākus izskatīšanas process valsts tiesā, attiecīgās dalībvalstis, neskarot Kopienas tiesību aktus, veic visus vajadzīgos pasākumus, kas iespējami to attiecīgajās tiesību sistēmās, tostarp pagaidu pasākumus.”

Komisijas paziņojums par nelikumīga valsts atbalsta atgūšanai piemērojamām procentu likmēm

- 5 Komisijas Paziņojumā par nelikumīga valsts atbalsta atgūšanai piemērojamām procentu likmēm, kas publicēts 2003. gada 8. maija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2003, C 110, 21. lpp.) ir noteikts:

“[..]

Saistībā ar lojālu sadarbību starp Komisiju un dalībvalstīm noteiktu atgūšanas lēmumu izpildes laikā ir radies jautājums par to, vai šai piemērojamajai procentu likmei būtu jābūt vienkāršai vai saliktai [...]. Ņemot vērā nelikumīga valsts atbalsta atgūšanas mērķi un tā nozīmi EK līgumā paredzētajā valsts atbalsta kontroles sistēmā, Komisija nosprieda, ka ir steidzami jāizskaidro nostāja šajā sakarā.

[..]

Saskaņā ar tirgus praksi vienkāršos procentus parasti aprēķina, ja finansējumam saņēmējs nav izmantojis šo procentu summu pirms attiecīgā perioda beigām, piemēram, ja aplūkotā summa ir tikusi pārskaitīta tikai šajā periodā; savukārt saliktos procentus parasti aprēķina, ja var uzskatīt, ka saņēmējam ik gadu (vai periodu) ir ticis samaksāts procentu summas apmērs, finanšu līdzekļus gūstot tādā apmērā, kādu tas sākotnēji tika saņēmis. Šajā gadījumā saņēmējs nopelna procentus par katra iepriekšējā perioda procentiem.

[..] Tātad, neraugoties uz iespējamo situāciju daudzveidību, jāsecina, ka, atbalsta saņēmējam piešķirot nelikumīgu atbalstu, šādi saņemta finansējuma nosacījumi ir līdzīgi vidēja termiņa bezprocentu aizdevumam. Līdz ar to šķiet, ka, lai pilnībā neitralizētu šādā situācijā iegūtās finansiālās priekšrocības, ir jāpiemēro saliktie procenti.

Tādējādi Komisija ar šo informē dalībvalstis un ieinteresētās puses, ka turpmāk, pieņemot lēmumus par nelikumīgi piešķirta atbalsta atgūšanu, tā piemēros atsauces likmi, ko izmanto, lai aprēķinātu reģionālā atbalsta neto dotācijas ekvivalentu, balstoties uz saliktajiem procentiem. Saskaņā ar parasto tirgus praksi uzkrātos procentus pierēķina reizi gadā. Komisija tāpat sagaida, ka dalībvalstis, izpildot lēmumus par atbalsta atgūšanu, piemēros saliktos procentus, ja vien tas nav pretrunā Kopienas tiesību vispārējiem principiem.”

Regula Nr. 794/2004

- 6 Regulas Nr. 794/2004 9. un 11. pants, kas ietverti tās V nodaļā, attiecas uz nelikumīga valsts atbalsta atgūšanai piemērojamām procentu likmēm.
- 7 Minētās regulas 9. pantā “Procentu likmes noteikšanas metode” ir paredzēts:

“1. Procentu likme, kas jāizmanto, atgūstot valsts atbalstu, kurš piešķirts, pārkāpjot Līguma 88. panta 3. punktu, ir procentuāla gada likme, kas noteikta par katru kalendāro gadu, ja vien ar īpašu lēmumu nav noteikts citādi.

To aprēķina, pamatojoties uz starpbanku mijmaiņas darījumu vidējo piecu gadu likmi iepriekšējā gada septembrī, oktobrī un novembrī plus 75 pamata punkti. Pienācīgi pamatotos gadījumos Komisija var palielināt likmi vairāk nekā par 75 pamata punktiem attiecībā uz vienu vai vairākām dalībvalstīm.

2. Ja pēdējo pieejamo trīs mēnešu vidējā starpbanku mijmaiņas darījumu piecu gadu likme plus 75 pamata punkti atšķiras no spēkā esošās valsts atbalsta atmaksāšanas procentu likmes par vairāk nekā 15 %, Komisija pārrēķina šo pēdējo likmi.

Jauno likmi piemēro no pirmās dienas mēnesī, kas seko pēc Komisijas veiktās pārrēķināšanas. Komisija, nosūtot vēstuli, informē dalībvalstis par pārrēķināšanu un dienu, no kuras tā jāpiemēro.

3. Procentu likmi nosaka katrai dalībvalstij individuāli vai arī divām vai vairāk dalībvalstīm kopā.

4. Ja nav ticamu vai līdzvērtīgu datu, kā arī ārkārtējos apstākļos, Komisija ciešā sadarbībā ar attiecīgo(-ajām) dalībvalsti(-īm) var noteikt valsts atbalsta atmaksāšanas procentu likmi vienai vai vairāk dalībvalstīm, pamatojoties uz citu metodi un pamatojoties uz tai pieejamu informāciju.”

8 Regulas Nr. 794/2004 11. panta “Procentu likmes piemērošanas metode” 2. punktā ir minēts:

“Procentu likmi piemēro gan parāda pamatsummai, gan procentiem līdz atbalsta atmaksāšanas dienai. Procentiem, kas uzkrājas iepriekšējā gadā, piemēro procentus katrā turpmākā gadā.”

9 Regulas Nr. 794/2004 13. panta pirmajā daļā ir paredzēts, ka tā stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Tā kā šī regula *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* tika publicēta 2004. gada 30. aprīlī, tā stājas spēkā 2004. gada 20. maijā. Turklāt saskaņā ar minētās regulas 13. panta piekto daļu tās 11. pantu piemēro attiecībā uz visiem atgūšanas lēmumiem, par kuriem paziņots pēc šīs regulas spēkā stāšanās dienas.

Lēmums 2003/193

10 2002. gada 5. jūnijā Komisija pieņēma Lēmumu 2003/193, kas Itālijas Republikai tika paziņots 2002. gada 7. jūnijā. Šī lēmuma 2. pantā Komisija konstatēja, ka šajā pantā paredzētais un Itālijas Republikas piešķirtais nodokļu atbrīvojums akciju sabiedrībām, kuru akciju vairākums pieder valstij, ir valsts atbalsts EK līguma 87. panta 1. punkta izpratnē, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.

11 Saskaņā ar minētā lēmuma 3. pantu:

“Itālija veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu no saņēmējiem 2. pantā minēto shēmu ietvaros piešķirto atbalstu, kas jau ir ticis nelikumīgi nodots to rīcībā.

Atgūšana ir jāveic nekavējoties un saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, ciktāl atbilstoši tām ir iespējama tūlītēja un efektīva lēmuma izpilde.

Atgūstamais atbalsts ietver procentus, kas ir maksājami no dienas, kad atbalsts tika nodots saņēmēju rīcībā, līdz tā faktiskas atgūšanas dienai. Procenti ir aprēķināmi, pamatojoties uz bāzes likmi, ko izmanto, lai aprēķinātu reģionālā atbalsta subsidijas ekvivalentu.”

Itālijas tiesības

12 Civilkodeksa 1283. pantā ir noteikts:

“Ja vien nav paredzēts pretējais, uzkrājušies procenti var radīt procentus, tikai sākot no prasības celšanas tiesā dienas vai saskaņā ar vienošanos, kas ir noslēgta pēc procentu uzkrāšanās, ar nosacījumu, ka runa ir par procentiem, kuri nav samaksāti vismaz sešus mēnešus.”

13 2008. gada 29. novembra Dekrētlikuma Nr. 185, ar ko steidzamā kārtā paredz noteikumus par atbalstu ģimenēm, darbam, nodarbinātībai un uzņēmumiem, lai pārorientētu nacionālo stratēģiju krīzes novēršanas virzienā (*decreto-legge n. 185 – Misure urgenti per il sostegno a famiglie, lavoro, occupazione e impresa e per ridisegnare in funzione anti-crisi il quadro strategico nazionale*), kas ar

2009. gada 28. janvāra Likumu Nr. 2 ticis grozīts un pārveidots par likumu “Eiropas lēmumu par nelikumīga valsts atbalsta atgūšanu ieviešana” (turpmāk tekstā – “Dekrētlukums Nr. 185/2008”), 24. panta 4. punktā ir paredzēts:

“2. punktā minētie procenti tiek noteikti, pamatojoties uz Regulas Nr. 794/2004 [..] V nodaļas noteikumiem.”

- 14 Minētā dekrētlukuma 36. pantā ir noteikts, ka tas stājas spēkā dienā, kad tas ir ticis publicēts *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*. Publikācijas datums ir 2008. gada 29. novembris.

Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

- 15 A2A ir sabiedrība, kas radusies, apvienojoties sabiedrībām *ASM Brescia SpA* un *AEM SpA*. Šīs abas pēdējās minētās sabiedrības saņēma trīs gadu ienākuma nodokļa atbrīvojumu, ko Itālijas Republika piešķīra sabiedrībām, kuru akciju vairākums pieder valstij. Savā Lēmumā 2003/193, kas Itālijas Republikai paziņots 2002. gada 7. jūnijā, Komisija norādīja, ka šāds atbrīvojums ir valsts atbalsts, kas nav saderīgs ar kopējo tirgu.
- 16 Spriedumā Komisija/Itālija (C-207/05, EU:C:2006:366, 54. punkts) Tiesa nosprieda, ka, noteiktajā termiņā neveicot nepieciešamos pasākumus, lai atgūtu no saņēmējiem atbalstu, kas ar Lēmumu 2003/193 ir atzīts par nelikumīgu un nesaderīgu ar kopējo tirgu, Itālijas Republika nav izpildījusi pienākumus, ko tai uzliek šis lēmums.
- 17 Pēc šī sprieduma Itālijas Republika aplūkotā valsts atbalsta atgūšanas reglamentēšanas nolūkā pakāpeniski pieņēma 1. pantu 2007. gada 15. februāra Dekrētlukumā Nr. 10 par pienākumu, kas izriet no Kopienų un starptautiskām tiesībām, piemērošanu (*decreto-legge n. 10 – Disposizioni volte a dare attuazione ad obblighi comunitari ed internazionali*), kas ar 2007. gada 6. aprīļa Likumu Nr. 46 grozīts un pārveidots par likumu “Eiropas Kopienų Tiesas 2006. gada 1. jūnijā taisītā sprieduma lietā C-207/05 izpilde. Komisijas 2002. gada 5. jūnija Lēmuma 2003/193/EK ieviešana. Pārkāpuma procedūra atbilstoši EKL 228. pantam. Nr. 2006/2456” (turpmāk tekstā – “Dekrētlukums Nr. 10/2007”), Dekrētlukuma Nr. 185/2008 24. pantu un 19. pantu 2009. gada 25. septembra Dekrētlukumā Nr. 135 par steidzamiem pasākumiem pienākumu, kas izriet no Kopienų tiesībām, izpildei un Eiropas Kopienų Tiesas spriedumu izpildi (*decreto-legge n. 135 – Disposizioni urgenti per l’attuazione di obblighi comunitari e per l’esecuzione di sentenze della Corte di giustizia delle Comunità europee*), kas ar 2009. gada 20. novembra Likumu Nr. 166 grozīts un pārveidots par likumu.
- 18 *Agenzia delle entrate* 2009. gadā A2A adresēja nodokļa paziņojumu par to summu atgūšanu, ko *ASM Brescia SpA* un *AEM SpA* nebija samaksājušas atbilstoši Itālijas Republikas piešķirtajam nodokļa atbrīvojumam. Šajos paziņojumos papildus finanšu līdzekļiem 170 miljonu euro apmērā tika pieprasīts atmaksāt arī procentus 120 miljonu euro apmērā, kas aprēķināti, balstoties uz salikto procentu metodi.
- 19 A2A apstrīdēja šos paziņojumus par nodokli. Iesniedzējtiesā – *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa) – tā uzsvēra, ka Dekrētlukuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts neesot saderīgs ar Savienības tiesībām. Procentu aprēķināšanai šajā tiesību normā esot atsauce uz Regulas Nr. 794/2004 9. un 11. pantu, lai gan saskaņā ar šīs regulas 13. panta piekto daļu šī regula Lēmumam Nr. 2003/193 *ratione temporis* nav piemērojama, jo tas Itālijas Republikai esot paziņots pirms minētās regulas spēkā stāšanās.
- 20 Savā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu iesniedzējtiesa, atsaukdamās uz spriedumu Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 46. punkts), norāda, ka Lēmuma 2003/193 pieņemšanas brīdī nedz Savienības tiesību aktos, nedz arī Tiesas judikatūrā nebija precizēts, ka atgūstamajam atbalstam piemērojami procenti ir aprēķināmi, izmantojot salikto procentu metodi. Iesniedzējtiesa piebilst, ka Komisijas prakse esot bijusi atsaukties uz valstu tiesību normām. Itālijas

tiesībās atbilstoši Civillkodeksa 1282. pantam tiekot piemērota vienkāršo procentu metode un salikto procentu piemērošanas metode finansiālajām saistībām esot atzīta, tikai pastāvot Civillkodeksa 1283. pantā paredzētajiem nosacījumiem, taču šādi nosacījumi neesot tikuši izpildīti pamatlietā aplūkotā atbalsta atgūšanas kontekstā.

- 21 Šajos apstākļos *Corte suprema di cassazione* ir radies jautājums par to, vai ar Savienības tiesībām netiek pieļauta tāda valsts tiesību norma kā Dekrētlíkuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts vai arī saskaņā ar to ir ļauts valsts atbalsta atgūšanā paredzēt salikto procentu metodes piemērošanu, kaut arī lēmums par attiecīgā atbalsta atgūšanu ticis paziņots pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās.
- 22 Ņemot vērā šos apsvērumus, šī tiesa nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Regulas [Nr. 659/1999] 14. pants un Regulas [Nr. 794/2004] 9., 11. un 13. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tie nepieļauj tādus valsts tiesību aktus, kuros saistībā ar valsts atbalsta atgūšanas pasākumu, kura pamatā ir 2002. gada 7. jūnijā paziņots Komisijas lēmums, ir paredzēts, ka procenti ir nosakāmi, pamatojoties uz Regulas [Nr. 794/2004] V nodaļā ietvertajiem noteikumiem (it īpaši tās 9. un 11. pantu), tādējādi piemērojot uz saliktu procentu metodi balstītu procentu likmi?”

Par prejudiciālo jautājumu

- 23 Uz dodama prejudiciālo jautājumu, iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Savienības tiesības, īpaši Regulas Nr. 659/1999 14. pants, kā arī Regulas Nr. 794/2004 11. un 13. pants, nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā Dekrētlíkuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts, kurā, atsaucoties uz Regulu Nr. 794/2004, ir paredzēts, ka valsts atbalstam, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, ir piemērojami saliktie procenti, lai gan lēmums, ar kuru šis atbalsts ir ticis atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un ir uzdots to atgūt, ir ticis pieņemts un attiecīgajai dalībvalstij paziņots pirms šīs regulas spēkā stāšanās.
- 24 Vispirms ir jākonstatē, ka lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu ir atsauce ne tikai uz Dekrētlíkuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktu, bet arī uz šī sprieduma 17. punktā minētā Dekrētlíkuma Nr. 10/2007 1. pantu, kā arī uz 2009. gada 25. septembra Dekrētlíkuma Nr. 135 19. pantu. Iesniedzējtiesa, ciktāl tam ir nozīme pamatlietā, norāda, ka 2007. gada 15. februāra Dekrētlíkuma Nr. 10/2007 1. panta 3. punktam un Dekrētlíkuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktam ir identisks formulējums.
- 25 Lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu nav skaidri norādīts, kura no šīm tiesību normām ir piemērojama pamatlietā. Tajā tikai ir konstatēts, ka spriedums, par ko ir strīds iesniedzējtiesā, ir balstīts uz apsvērumu, ka “procentu aprēķins atbilstoši salikto procentu aprēķina metodei ir pareizs, jo tas ir ticis veikts atbilstoši Dekrētlíkuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punktam”. Šajos apstākļos būtu jāpieturas pie pieņēmuma, ka pēdējā minētā tiesību norma pamatlietā ir piemērojama; tas būtu jāpārbauda iesniedzējtiesai.
- 26 Saskaņā ar Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punktu, ja nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja. Atbalsts, kas ir jāatgūst saskaņā ar atgūšanas lēmumu, ietver procentus. Tomēr šajā pēdējā minētajā tiesību normā nav precizēts, vai procenti ir jāpiemēro, pamatojoties uz vienkāršu vai saliktu procentu aprēķina metodi.

- 27 Šai sakarā, pirmkārt, ir jānorāda, ka, lai arī Regulas Nr. 794/2004 11. panta 2. punktā ir noteikts, ka salikto procentu likmi piemēro līdz atbalsta atmaksāšanas dienai un procentiem, kas uzkrājas iepriekšējā gadā, piemēro procentus katrā turpmākā gadā, ir jākonstatē, ka šī tiesību norma saskaņā ar šīs regulas 13. panta piekto daļu ir piemērojama tikai lēmumiem par atbalsta atgūšanu, kas paziņoti pēc minētās regulas spēkā stāšanās, proti, pēc 2004. gada 20. maija.
- 28 Tādēļ, tā kā Lēmums 2003/193, ar kuru par nesaderīgu ar kopējo tirgu ir atzīts atbalsts, par kura atgūšanu ir runa pamatlietā, Itālijas Republikai tika paziņots 2002. gada 7. jūnijā, proti, pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās, tad šīs regulas 11. panta 2. punkts kā tāds *ratione temporis* pamatlietā nav piemērojams.
- 29 Otrkārt, attiecībā uz jautājumu par to, kāds tiesiskais regulējums ir jāpiemēro pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās, lai noteiktu, vai procenti ir vienkārši vai salikti, ir jāatgādina, ka spriedumā Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07 P, EU:C:2008:707, 46. punkts) Tiesa konstatēja, ka aplūkotā lēmuma pieņemšanas brīdī lietā, kurā tika taisīts šis spriedums, proti, 2000. gada 12. jūlijā, nedz Kopienas tiesībās, nedz arī Tiesas vai Vispārējās tiesas judikatūrā nebija precizēts, vai procenti, kuri ir ietverti atgūstamajā atbalstā, ir jāaprēķina pēc vienkāršo vai salikto procentu likmes. Tā kā Savienības tiesībās nav nevienas atbilstošas tiesību normas, Tiesa uzskatīja, ka saskaņā ar Komisijas praksi, kas it īpaši sīki izklāstīta tās 1991. gada 4. marta vēstulē SG (91) D/4577 dalībvalstīm, jautājums par procentu piemērošanu ir saistīts ar atbalsta atgūšanas procesuālo kārtību un šai sakarā ir izdarīta atsauce uz valsts tiesībām (spriedums Komisija/*Département du Loiret*, C-295/07, EU:C:2008:707, 82.–84. punkts).
- 30 Tikai savā paziņojumā par nelikumīga valsts atbalsta atgūšanai piemērojamām procentu likmēm, kas publicēts 2003. gada 8. maijā, Komisija skaidri paziņoja, ka tā piemēros salikto procentu likmi visos lēmumos, kuros ir uzdots atgūt nelikumīgi saņemto atbalstu un kuri turpmāk tiks pieņemti (spriedums Komisija/*Département du Loiret*, C-295/07, EU:C:2008:707, 46. punkts), un ka tā no dalībvalstīm sagaida, ka tās piemēros saliktos procentus, īstenojot ikvienu atbalsta atgūšanas lēmumu.
- 31 Runājot par Lēmumu 2003/193, tā 3. panta 2. punktā ir noteikts, ka atbalsta atgūšana tiek veikta nekavējoties saskaņā ar valsts tiesībās paredzētajām procedūrām, papildus neko neminot par to, vai šie procenti ir jāpiemēro pēc vienkāršo vai saliktu procentu likmes.
- 32 Tā kā šis lēmums Itālijas Republikai tika paziņots 2002. gada 7. jūnijā, proti, pirms tika mainīta Komisijas paziņojumā par nelikumīga valsts atbalsta atgūšanai piemērojamām procentu likmēm izklāstītā prakse, ir jāsecina, ka, pamatojoties uz judikatūru, kas attīstīta spriedumā Komisija/*Département du Loiret* (C-295/07, EU:C:2008:707), valsts tiesībās būtu jānosaka, vai attiecīgajā gadījumā piemērojamā procentu likme ir jānosaka, balstoties uz vienkāršiem vai saliktiem procentiem.
- 33 Šai sakarā iesniedzējtiesa lēmumā par prejudiciāla nolēmuma sniegšanu norāda, ka saskaņā ar Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkta formulējumu atsauce tajā ir izdarīta vienīgi uz Regulas Nr. 794/2004 V nodaļu, nevis tās VI nodaļu, kurā ir 13. pārejas noteikums, un tādēļ minētā atsauce valsts tiesībās nav pakļauta nekādam šajā pantā minētam ierobežojumam laikā.
- 34 Šādi iesniedzējtiesas interpretēts Dekrētlikuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts nav uzskatāms par nesaderīgu ar Regulas Nr. 794/2004 13. pantu. Faktiski, lai arī šī minētā panta pirmajā daļā ir noteikts šīs regulas spēkā stāšanās datums un tās piektajā daļā precizēts, ka minētās regulas 11. panta 2. punkts par procentu aprēķināšanu pēc salikto procentu likmes ir piemērojams tikai atgūšanas lēmumiem, kuri paziņoti pēc šīs regulas spēkā stāšanās, tomēr no šāda Regulas Nr. 794/2004 ierobežojuma *ratione temporis* nevar tikt atvasināts princips, saskaņā ar kuru dalībvalstīm, kuras Lēmuma 2003/193 pieņemšanas brīdī ir tiesīgas noteikt procentu aprēķina bāzi, būtu aizliegts izdot noteikumus tā un ne citādi. Tādēļ ar Regulas Nr. 794/2004 13. pantu nav ieviests noteikums par atpakaļejoša spēka neesamību, kas piemērojams valsts tiesību aktiem pirms Regulas Nr. 794/2004 spēkā stāšanās.

- 35 Treškārt, jānorāda, ka Dekrētlukuma Nr. 185/2008, kurā regulēta paredzamā procentu aprēķināšanas kārtība, lai atgūtu valsts atbalstu, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, mērķis it īpaši ir izpildīt Lēmuma 2003/193 3. pantu. Tādējādi ar to tiek īstenots Regulas Nr. 659/1999 14. panta 1. punkts. No pastāvīgās judikatūras izriet, ka tad, kad dalībvalstis nosaka pasākumus Savienības tiesību īstenošanai, tām ir pienākums ievērot vispārējos šo tiesību principus (spriedums *Ålands Vindkraft*, C-573/12, EU:C:2014:2037, 125. punkts).
- 36 Pie šiem vispārējiem principiem tostarp ir pieskaitāmi tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības principi.
- 37 Šai sakarā ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru tiesiskās noteiktības princips ir pretrunā tam, ka regula tiktu piemērota ar atpakaļejošu spēku, proti, situācijā, kas radusies pirms tās spēkā stāšanās, neatkarīgi no tā, vai tāda piemērošana ieinteresētajai personai būtu labvēlīga vai nelabvēlīga; šis pats princips noteic, ka visas faktiskās situācijas principā, ja nav skaidri paredzēts pretējais, ir jānovērtē, ņemot vērā attiecīgajā brīdī spēkā esošās tiesību normas. Lai gan jaunais likums attiecas tikai uz nākotni, tas, izņemot atkāpes, ir piemērojams agrākā likuma spēkā esamības laikā radušos situāciju sekām, kas iestājušās vēlāk (šajā ziņā skat. spriedumu *Bavaria*, C-120/08, EU:C:2010:798, 40. un 41. punkts un tajos minētā judikatūra).
- 38 Tāpat – kā tas izriet no pastāvīgās Tiesas judikatūras, tiesiskās paļāvības aizsardzības principa piemērošana nevar tikt attiecināta tiktāl, lai vispārēji tiktu aizliegta jauna tiesiskā regulējuma piemērošana situāciju, kuras ir radušās saskaņā ar agrāku tiesisko regulējumu, turpmākajām sekām (spriedums *Stadt Papenburg*, C-226/08, EU:C:2010:10, 46. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 39 Šajā gadījumā ir jāatgādina, ka salikto procentu piemērošana tika ieviesta ar šī sprieduma 24. un 25. punktā minēto valsts tiesisko regulējumu. Pirms šī tiesiskā regulējuma spēkā stāšanās Itālijas tiesībās saskaņā ar Civilkodeksa 1282. pantu tika piemēroti vienkārši procenti.
- 40 Paredzot salikto procentu piemērošanu tāda atbalsta atgūšanai, kas ar Lēmumu 2003/193 atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, Dekrētlukumam Nr. 185/2008 nekādā ziņā nav atpakaļejošs spēks un ar to vien jaunais tiesiskais regulējums tiek piemērots situāciju, kuras ir radušās saskaņā ar agrāku tiesisko regulējumu, turpmākajām sekām.
- 41 Faktiski, no vienas puses, Dekrētlukuma Nr. 185/2008 36. pantā ir noteikts tā spēkā stāšanās datums, kad tas tiek publicēts *Gazzetta ufficiale della Repubblica italiana*, kas ir 2008. gada 29. novembris, un šis dekrētlukums nav stājies spēkā pirms tā publicēšanas. No otras puses, nodokļu paziņojumi, kuros procentus bija paredzēts piemērot pēc salikto procentu likmes A2A tika paziņoti pēc šī dekrētlukuma spēkā stāšanās. Tā kā pamatlietā aplūkotais atbalsts, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, nav nedz ticis atgūts, nedz saistībā ar to nav tikuši nosūtīti iepriekš minētie nodokļu paziņojumi, pirms stājās spēkā minētais dekrētlukums, tas nevar tikt uzskatīts par tādu, kas attiecas uz situāciju, kura radusies pirms tā spēkā stāšanās.
- 42 Turklāt, ņemot vērā ievērojamo laikposmu starp Lēmuma 2003/193, kurā Komisija pieprasīja atgūt pamatlietā aplūkojamo valsts atbalstu, pieņemšanu 2002. gada 5. jūnijā un 2009. gadā sagatavotajiem nodokļu paziņojumiem, kas paredzēti efektīvai šī atbalsta atgūšanai, var tikt uzskatīts, ka salikto procentu piemērošana ir īpaši piemērots līdzeklis nelikumīgi piešķirtās konkurences priekšrocības, kas atbalstu guvušajiem uzņēmumiem ir tikusi piešķirta ar minēto valsts atbalstu, neitralizēšanai.
- 43 Tādējādi vispārējie tiesiskās noteiktības un tiesiskās paļāvības aizsardzības principi neaizliedz tādu valsts tiesisko regulējumu kā pamatlietā aplūkotais Dekrētlukums Nr. 185/2008.
- 44 Visbeidzot, attiecībā uz jautājumu, ko savos rakstveida apsvērumos ir izvirzījusi A2A, par to, vai ar Dekrētlukumu Nr. 185/2008 netiek apdraudēts vienlīdzīgas attieksmes princips, ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nav jāvērtē citi jautājumi, ko iesniegušas pamatlietas puses, kā vien tie, kas

minēti iesniedzējtiesas lēmumā par prejudiciāla nolēmuma sniegšanu (šajā ziņā skat. spriedumu *Kersbergen-Lap* un *Dams-Schipper*, C-154/05, EU:C:2006:449, 21. un 22. punkts un tajos minētā judikatūra).

- 45 Taču ir skaidrs, ka savā lūgumā par prejudiciāla jautājuma uzdošanu iesniedzējtiesa šo jautājumu nav izvirzījusi.
- 46 Katrā ziņā Tiesas rīcībā nav nekādas informācijas, kas tai ļautu izvērtēt, vai A2A necenšas savā labā atsaukties uz valsts lēmumu pieņemšanas praksi, kas varētu būt pretrunā tiesiskai rīcībai. Faktiski saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru vienlīdzīgas attieksmes princips ir jāsaskaņo ar tiesiskuma principa, saskaņā ar kuru neviens savā labā nevar atsaukties uz pārkāpumu, kurš ir izdarīts cita labā, ievērošanu (spriedums *The Rank Group*, C-259/10 un C-260/10, EU:C:2011:719, 62. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 47 Tādēļ Tiesa nevar izvērtēt A2A izvirzīto argumentu par iespējamo atšķirīgo attieksmi, kas ir pretrunā nediskriminācijas principam.
- 48 Ņemot vērā visu iepriekšminēto, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 659/1999 14. pants, kā arī Regulas Nr. 794/2004 11. un 13. pants pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā Dekrētlukuma Nr. 185/2008 24. panta 4. punkts, kurā, atsaucoties uz Regulu Nr. 794/2004, valsts atbalsta atgūšanai ir paredzēts piemērot saliktos procentus, kaut arī lēmums, ar kuru šis atbalsts ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un ir noteikts to atgūt, ir pieņemts un attiecīgajai dalībvalstij paziņots pirms šīs regulas spēkā stāšanās.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 49 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EKL 93. panta piemērošanai, 14. pants, kā arī Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Regulu Nr. 659/1999, 11. un 13. pants pieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu kā 2008. gada 29. novembra Dekrētlukuma Nr. 185, ar ko steidzamā kārtā paredz noteikumus par atbalstu ģimenēm, darbam, nodarbinātībai un uzņēmumiem, lai pārorientētu nacionālo stratēģiju krīzes novēršanas virzienā, kas ar 2009. gada 28. janvāra Likumu Nr. 2 grozīts un pārveidots par likumu, 24. panta 4. punkts, kurā, atsaucoties uz Regulu Nr. 794/2004, valsts atbalsta atgūšanai ir paredzēts piemērot saliktos procentus, kaut arī lēmums, ar kuru šis atbalsts ir atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu un ir noteikts to atgūt, ir pieņemts un attiecīgajai dalībvalstij paziņots pirms šīs regulas spēkā stāšanās.

[Paraksti]